

Rozhodnutia Najv. súdu R. Č. S. vo veciach trestných.

Zákon z 19. III. 1923, č. 50. Sb. z. a n. je zákonom, ktorý ukladá aj trest na území platnosti uhorského zákona trestného neznámy a treba preto pri výmere trestu brať zreteľ na zák. z 15. IV. 1920, č. 284. Sb. z. a n.

Súdom I. stolice bol obžalovaný V. L. uznaný vinným prestupkom dľa § 46. zák. čl. XL/1879. a odsúdený k peňažitej pokute 100 Kč. V prípade nedobytnosti, že treba peňažný trest premeniť na trest 5 dní uzamčenia (elzárás).

Súdna tabula uznala obžalovaného tiež vinným prečinom podľa § 14. (3.) a 14. (5.) zák. na ochr. rep. a ďalším prestupkom dľa § 46. tr. zák., v ktorom smere obžalovaného prvý súd oslobodil.

Trest vymerala súdna tabula na základe § 46. trz. o prest. 14. č. 3. a 14. č. 3. zák. čís. 50/1923, 102. trz. s upotrebením § 92., 96., 97. trz. na 100 (jednosto) Kč, 200 (dvesto) Kč a 300 (tristo) Kč. peňažitých trestov, ktoré sa v páde nedobytnosti premeňujú na základe § 53. trz. na 5 (päť) dní, 10 (desať) dní a 15 (pätnásť) dní väzenia: preto zmenila aj odsudzujúcu časť prvostupňového rozsudku čo do trestu potiaľ, že sa tento má považovať za vymeraný tiež s upotrebením §§ 96. a 97. trz. a následkom toho sa tiež premeňuje v páde nedobytnosti na základe § 53. trz. na 5 (päť) dní väzenia.

Najvyšší súd z povinnosti úradnej z dôvodu zmätku podľa § 385. bod 2. Trp. zrušil rozsudok súdnej tabule vo výroku o premene peňažného trestu súdnou tabulou vymieraného a náhradný trest vymeral pre prípad nedobytnosti trestu peňažného podľa § 22. trz. o prest., § 30. zákona zo dňa 19. marca 1923. č. 50. Sb. z. a n. s ohľadom na ustanovenie § 2. č. 2., č. 284/1920. Sb. z. a n. na päť, sedem, trinásť dní uzamčenia.

Z toho istého dôvodu zrušil aj ten výrok rozsudku súdnej tabule, že sa aj peňažný trest súdom prvej stolice vymeraný v páde nedobytnosti na päť dní väzenia premeňuje, a tento zmeňujúci výrok súdnej tabule pomínul z dôvodov: Preskúmajúc rozsudok súdnej tabule z povinnosti úradnej zbadal Najvyšší súd, že súdna tabula peňažité pokuty, obžalovanému pre prípad nedobytnosti uložené, premenila na trest väzenia.

Tento postup shľadáva Najvyšší súd vadným. Obžalovaný bol vinným uznaný jednak prestupkom podľa § 46. zák. o prest., jednak pre prečin podľa § 14. č. 3. a 5. zákona na ochranu republiky.

Trest v § 46. zák. o prestupkoch stanovený je peňažitá pokuta, ktorú pre prípad nedobytnosti treba premeniť podľa § 22. zák. o prestupkoch na trest uzamčenia.

V § 14. č. 3. a 5. zákona na ochranu republiky stanoví sa trest väzenia. Zákon č. 284/1920. Sb. zák. a nar., ale predpisuje, že pri ukladaní trestu v takom prípade, je-li v zákone, platnom tiež pre oblasť trestného práva uhorského, stanovený niektorý z trestov uvedený len v trestnom zákone zo dňa 27. mája 1852, č. 117. ř. z., má na miesto väzenia nie delšieho dvoch mesiacov nastúpiť trest uzamčenia. Zákon na ochranu republiky v § 14. ukladá na prečiny pod č. 1. a 2. uvedené trest tuhého väzenia, na činy pod 3—5. uvedené trest väzenia. Ponevác sa z toho podáva jasne vôľa zákonodarcu, trestať činy pod 1—2. uvedené prísnejšie než pod 3—5. uvedené, nutno aj v tom prípade, keď ide o delikt pod 3. a 5. zaradený za to mať, že ide o zákon, ktorý ukladá aj trest na území platnosti uhorského zákona trestného neznámy, totižto trest tuhého väzenia.

V dôsledku toho aj pri vymeraní trestu za prečiny podľa č. 3. a 5. § 14. zákona na ochranu republiky treba pri výmere trestu pod dva mesiace použiť ustanovenia § 2. č. 2. zák. č. 284/20 a trest uzamčením vymerať.

Plynie zo zásady a maiore ad minus, že treba aj pri vymeraní náhradného trestu za nedobytnú peňažnú pokutu ustanovenia zák. č. 284/20 použiť. Lebo nie je mysliteľné, že by pachateľ, ktorý zaslúži použitia § 92. trz. pri výmere trestu, mal byť prísnejšie posudzovaný než pachateľ, ktorý toho nezaslúži.

V dôsledku toho aj tu, keď súdna tabuľa náhradný trest, ač ide o výmeru trestu pod dva mesiace, vymerala väzením na miesto uzamčením, nezachovala pri výmere trestu sadzby ustanovenej v zákone, tým založila zmätok podľa § 385. č. 2. Trp., na ktorý bola podľa ustanovenia § 385. ost. odsek z povinnosti úradnej zreteľ vziať.

Ale súdna tabuľa založila zmätok dľa § 385. č. 2. Trp. aj tým, že pri treste za prečin dľa § 14. č. 3. a 5. zák. na ochranu republiky náhradný trest vymerala v trvaní 15, prípadne 10 dní.

Na prečin dľa § 14. č. 3. zák. na ochr. rep. je zákonom stanovený trest na slobode od 14 dní do šiesti mesiacov. Uznala-li súdna tabuľa, že aj najmenšia miera trestu v zákone stanovená by pre obžalovaného bola príliš prísna a preto užila § 92. trz. a peňažný trest vymerala, nemôže náhradný trest vymerať trestom na slobode túto najnižšiu mieru v zákone stanoveného trestu presahujúcu, ale nutno aj náhradný trest pod zákonnou sadzbou t. j. aspoň 13 dňami vymerať.

Výmerou 15 dní prekročila zákonnú sadzbu. To isté platí obdobne pri treste za prečin dľa § 14. č. 5. zák. na ochr. republiky vymeranom. Najnižšia zákonná sadzba je osem dní. Nemala teda súdna tabuľa právo trest náhradný vymerať v trvaní desiatí dní, lebo aj tým zákonnú sadzbu prekročila.

Ponevác tým tiež zmätok dľa § 385. č. 2. Trp., na škodu obžalovaného bol založený, aj v tomto smere bolo nápravu zjednať z povinnosti úradnej. Zm III. 845/25, z 29. V. 1926.

Predpisov len pre náhradnú súkromú žalobu platných nemožno použiť na hlavnú súkromú žalobu.

I. H. podal jako žalobca proti I. K. 21. apríla 1925 žalobu pre prečin pomlavy tlačou, v ktorej, pripojuje čís. 12. periodického tiskopisu »S. L. N.« a cituje z neho článok, či žalobcovej sa dotýkajúci, žaluje menovaného redaktora a vydavateľa pre tieto výroky, ktorými je na ňom spáchaný prečin pomlavy tlačou, a navrhuje, aby na základe jeho žaloby bolo zavedené trestné pokračovanie a žalovaný bol odsúdený k prísnejšiemu trestu, k útratám trestného pokračovania a k útratám právneho zastúpenia. Sedria v B. sdelila toto podanie 22. apríla 1925 štátnemu zastupiteľstvu cieľom prípadného návrhu, ktoré, odoprevši zastupovať túto žalobu vo smysle § 34. Trp., vrátilo spis sedrii k ďalšiemu pokračovaniu s ohľadom na súkromú žalobu I. H. proti I. K. Usnesením sedrie v B. z 2. mája 1925 bol ustanovený termín k jednaniu o smier na deň 28. mája 1925, a keď k tomuto roku sa nikto z predvolaných nedostavil, boly postúpené spisy vyšetrojúcemu sudcovi účelom ďalšieho pokračovania, ktorý dňa 9. júna 1925 vec vybavil tým spôsobom, že nariadil vydať zástupcovi súkromého žalobcu formulár č. 72., ktorým sa I. H. jako náhradný súkromý žalobca vyzýva, aby svoj návrh, potrebný vo smysle § 103. bod 3. b) Trp. cieľom nariadenia vyšetrovania, behom 8 dní u vyšetrojúceho sudcu podal, aby v ňom oznámil trestný čin, ohľadom ktorého, — osobu, proti ktorej, — a dôvody, na základe ktorých žiada o zavedenie vyšetrovania, pri čom bolo podotknuté, keby vyzvanú v určitej dobe sa nevyhovelo, že podľa § 42. Trp. bude sa mať za to, že sa zastupovania žaloby zriekol a trestné pokračovanie bude zastavené.

Právny zástupca žalobcov, neporozumiac tomu, že sa žiada podanie formálneho návrhu na zavedenie vyšetrovania, poukázal v podaní, došlom v určenej lehote, dňa 20. června 1925 na to, že vo svojom podaní už všetkých od neho žiadaných dát uviedol a sťažoval si proti vydanému usneseniu, prípadne žiadal, aby okolnosti v tomto podaní uvedené boly

prijaté jako včas učinené podanie. Obžalobný senát sedrie v B. usnesením z 26. června 1925 zamietol sťažnosť jako bezdôvodnú, nariadil však zároveň vyšetrojúcemu sudcovi, aby na základe podania, v sťažnosti obsaženého, ďalej jednal. Vyšetrujúci sudca nato usnesením z 3. červenca 1925 zastavil trestné pokračovanie proti I. K. podľa § 128. Trp., lebo súkromý žalobca, ačkoľvek bol k tomu vyzvaný a bola mu určená lehota, odpovedajúca predpisu § 42. Trp., návrh na zavedenie vyšetrovania proti I. K. nepodal, kdežto jeho podaniu z 20. června 1925 nedostáva sa náležitosti stanovených v § 104. Trp. a preto není vstave, aby nahradilo návrh na zavedenie vyšetrovania. Usnesenie toto, byvši ku sťažnostiam žalobcovým usnesením obžalobného senátu zo 4. septembra a súdnej tabule z 6. októbra 1925 potvrdené, stalo sa právoplatným.

K opravnému prostriedku generálneho prokurátora pre zachovanie právnej jednotnosti Najvyšší súd rozhodol, že právoplatným usnesením vyšetrojúceho sudcu v B. z 9. června 1925, ktorým žaloba hlavného súkromého žalobcu I. H. bola vybavená podľa predpisov platných pre náhradného súkromého žalobcu, a ďalším právoplatným usnesením tohože vyšetrojúceho sudcu z 3. červenca 1925, ktorým predmetné trestné pokračovanie bolo zastavené podľa § 128. Trp., jako aj usneseniami obžalobného senátu sedrie v B. zo 4. žiaria 1925 a súdnej tabule v B. zo 6. rujna 1925 porušený bol zákon v predpisoch § 41. odst. I., § 42. odst. I., III. a IV., § 52. odst. I. a III. a § 128. odst. I. Trp. z dôvodov: Predovšetkým treba poukázať na to, že postup št. zastupiteľstva podľa § 34. Trp. v jeho vyjadrení z 28. apríla 1925 bol pochybený, pretože odporenie, zastupovať žalobu, výslovne označenú jako žalobu súkromú, sa mohlo stať len na základe § 41. odst. III. Trp. a contrario, že totiž státné zastupiteľstvo neshľadalo verejného záujmu, pre ktorý by zastupovanie súkromej žaloby prevzalo, keď poškodený zrejme jako hlavný súkromý žalobca podal žalobu priamo u súdu v smysle § 41. odst. I. Trp. Ponevác predmetom žaloby bol prečin pomluvy dľa § 1. z. čl. XLII/1914 a nejednalo sa o prípad, kde by žalobu malo zastupovať státné zastupiteľstvo na základe zmocnenia vo smysle §§ 8. a 9. cit. zák., bol súkromý žalobca dľa § 41. odst. I. Trp. oprávnený, podať žalobu priamo u súdu, aniž drier státného zástupcu ku zastúpeniu žaloby bol vyzval. Predpisy § 42. odst. I., III. a IV. Trp., na nichž je vecne založené usnesenie vyšetrojúceho sudcu z 9. června 1925, neprichádzaly vôbec v úvahu, pretože sa nejednalo o náhradnú súkromú žalobu, na ktorú jedine sa predpisy tieto vzťahujú.

Vo smysle § 52. odst. I. a III. Trp. mal byť za prihlášku k zastupovaniu žaloby považovaný žalobný návrh, učinény poškodeným, ktorý až na to, že v ňom není užité slova »vyšetrovanie«, podľa svojho obsahu odpovedal tiež predpisu § 104. odst. II. Trp. o náležitostiach návrhu na nariadenie vyšetrovania, pretože je v ňom presne označený trestný čin, pre ktorý sa žiada za zavedenie trestného pokračovania, najmä je presne uvedený inkriminovaný výrok, taktiež aj osoba, proti ktorej sa o zavedenie trestného pokračovania žiada, a sú uvedené aj dôvody pre to, pretože sa obvinený činiť za trestný čin zodpovedným jako zodpovedný redaktor časopisu, v ktorom článok bol uverejnený a dôkaz bol zjednaný pripojením čísla tohoto časopisu. Žiadal-li poškodený na základe týchto presne uvedených skutočností u sedrie v Bratislave za zavedenie trestného pokračovania pre prečin pomluvy tlačou, trebárs nepoužil výrazu »vyšetrovanie«, nemohlo byť pochybnosti, že žiada o zavedenie trestného pokračovania, odpovedajúceho zákonu, a síce jako hlavný súkromý žalobca pre trestný čin, náležajúci pred sedriu. A pretože vo veciach hlavnej súkromej žaloby není podľa § 99. odst. III. Trp. prípustné súdne vyhľadávanie, a § 103. č. 3. b) Trp. predpisuje, že drier, než v takých veciach sa nariadi hlavné preličenie, musí byť prevedené vyšetrovanie, nebolo dľa zákona možnosti iného postupu, nežli nariadenie vyšetrovania, o ktorom mal vyšetrojúci sudca učiniť meritorné rozhodnutie. Mal-li pochybnosti o tom, či návrh na zavedenie trestného pokračovania zahrňuje v sebe aj návrh na zavedenie vyšetrovania vo smysle § 102. a nasl. Trp., či tedy

návrh vyhovuje po stránke formálnej, mal ho buď zamietnuť na tomto podklade, alebo mal od súkromého žalobcu žiadať vysvetlenie alebo vyjadrenie v určitej lehote, nie však ho na základe nevhodných zákonných ustanovení, vzťahujúcich sa len na náhradného súkromého žalobcu, vyzvať ku predostretiu takých okolností, ktorých on vo svojom pôvodnom návrhu už uviedol.

Nebolo-li tedy zákonného podkladu pre to, aby hlavný súkromý žalobca bol vyzvaný ku prevzatíu žaloby vo smysle § 42. Trp., mal tým menej tento paragraf, výhradne na náhradného súkromého žalobcu sa vzťahujúci, byť upotrebený pre zastavenie trestného pokračovania. Tiež § 128. Trp., ktorým taktiež zastavenie trestného pokračovania bolo odôvodnené, neprichádza v úvahu, lebo vyšetrovanie nebolo nariadené.

Usneseniami, používajúcimi predpisov pre náhradnú súkromú žalobu na hlavnú súkromú žalobu, menovite však usnesením konečným, ktorým trestné pokračovanie na driejšom chybnom podklade bolo zastavené, bol porušený zákon v naznačených smeroch a bolo tedy rozhodnuté, ako je uvedené vo výrokovvej časti usnesenia.

Zm. III. 224/26, zo 17. IV. 1926.

Ad § 310. tr. z.

Zákon má na mysli len také zamestnanie, k jehož vykonávaniu sa vyžaduje zvláštna spôsobilosť, odborná znalosť, alebo úradné oprávnenie, tedy také zamestnanie, ktoré nejakým spôsobom je pod úradným dozorom. Púhy kočiš nemá takého zamestnania.

Kr. III. 742/23 z 20. V. 1925.

Ad § 333. trz.

Držaním vo smysle trestného zákona je faktický pomer k veci, ktorý umožňuje s ňou ľubovoľne nakladať a cudzie osoby z dispozície vylučovať.

Kr. III. 47/23 z 15. IV. 1925.

Divoká zver voľne žijúca je podľa noriem občianskeho práva platného na Podkarpatskej Rusi vec ničia (res nullius).

Zm. III. 761/24 z 6. XI. 1924.

Krádež raží v cene pod 60 Kč zo záhrady je prestupkom poľného pychu (poľnopolicaijným) podľa § 93 a) zák. čl. XII/1894.

Zm. III. 689/24. z 5. XII. 1924.

Pokiaľ sa držiteľ veci sám dobrovoľne držby nevzdá, zaniká jeho právo voľnej dispozície s vecou len vtedy, keď zanikne predpoklad tejto faktickej dispozície, totiž keď nastane fyzická nemožnosť voľného nakladania s vecou, buď že by vec sama zanikla alebo že by sa dostala na také držiteľovi neznáme miesto, kde by tento nemal viac k nej prístupu, takže by vec preňho bola ztratená. Bezprávnne prisvojenie si takej veci bez podmienok naznačených je krádežou.

Kr. III. 47/23. z 15. IV. 1925.

Keď manžel, ktorý sa rozišiel so svojou ženou, odvezie nejaký kus nábytku v domienke, trebárs myšlej, že má nárok na polovicu spoločne užívaného majetku, nemôže sa tvrdiť, že jednal v úmysle zlodejskom.

Zm. III. 257/24. z 22. V. 1924.

Keď obžalovaný s ohľadom na mimoriadne pomery, ktoré prerušily styk medzi ním a poškodenou, siahol na majetok poškodenej, aby si získal potrebné živobytie, jedná sa o svojpomoc, ktorá zlý úmysel vylučuje.

Zm. III. 415/25. z 18. VI. 1925.

Páchal-li obžalovaný krádeže v ďalších intervaloch nie vždy týmže spôsobom a na veciach tohože druhu a nie jedným rozhodnutím svojej vôle, nie sú jeho krádeže jedna s druhou v takej súvislosti, na základe ktorej by mohli byť považované za jeden súvislý celok.

Kr. III. 211/20. z 20. XI. 1920.

Chcel-li obžalovaný, ktorý s poškodenou žil v spoločnej domácnosti, odvezením vozu a koňa zabezpečiť svoje súkromoprávne nároky, nieto tu úmyslu zlodejského.

Kr. III. 183/23. zo 17. VI. 1925.

Vylámali-li poštovní úradník jemu mocou jeho úradu do opatrovania danú poštovnú zásielku, a síce zapečatený pytel a privlastnil-li si jeho obsah, spáchal krádež a nie zpreneveru. Obsah takej zásielky nie je »sverený«.

Kr. III. 211/20. z 10. XI. 1920.

Prisvojil-li si pokladník peniaze z pokladnice, od ktorej mal kľúče, spáchal zpreneveru a nie krádež, keď aj smel peniaze vyplácať len k pokazu vedúceho úradníka.

Zm. I. 11/25.

Vkladné sporiteľničné knižky sú v rukách každého držiteľa majetkovým predmetom a ich cena odpovedá vloženej čiastke.

Kr. II. 541/23.

Ad § 335. trz.

Shrnutie ceny je len vtedy prípustné, ide-li o zistenie, či je krádež podľa ceny zločinom.

Zm. III. 200/25.

Ad § 336. č. 3. trz.

Krádež peňazi zo zalepeného dopisu není kvalifikovaná podľa tohoto miesta zákona.

Zm. III. 547/24. z 31. X. 1924.

K tejto kvalifikácii nestačí jakékoľvek vlúdenie sa do ohradeného miesta, ale je zapotrebit, aby sa vlúdenie stalo vzdor tomu, že ohradené miesta tvorily všade takú prekážku, že pachateľovi nebolo možné vniknúť tam normálnym spôsobom.

Kr. III. 807/22. z 13. XII. 1924.

Že bola krádež spáchaná zo zamknutej zásuvky, nestačí k skutkovej povahe tejto kvalifikácie, je treba zistiť, či sa tam pachateľ dostal vlámaním, alebo porušil-li zámok alebo iný k ochrane určený predmet.

Zm. III. 968/24. zo 4. XII. 1924.

Ad § 336. č. 4. trz.

Dozvedel-li sa zlodej náhodou, že kľúč k pokladnici je uschovaný pod záclonou a pomocou tohoto kľúča pokladnicu otvoril, spáchal krádež kľúčom ukradeným.

Zm. III. 779/25. z 19. IX. 1925.

Ad § 336. č. 6 trz.

Táto kvalifikácia predpokladá, že sa pachatelia dohodli na páchaní vopred neurčitých krádeží.

Kr. III. 657/23. zo 27. V. 1925.

Ku kvalifikácii tejto nepostačuje, že niekoľko spoluzlodejov spáchalo, trebárs v krátkej dobe, niekoľko krádeží.

Kr. III. 657/23. z 27. V. 1925.